

сень" Х. дава първия голѣмъ духовенъ концертъ — съ хоръ отъ 100 души — мъже и жени. Въ връзка съ дейността на хорътъ на „Родна пѣсень“ — той написва и прекраснитѣ пѣсни: „Ганината майка“, „Вила се ѣ гора“, „Дафино вино“, „Вечеръ, малка мома“, „Кенисало моме“, които означаватъ една нова насока въ творчеството му въ областта на хоровата пѣсень. Все съ хорътъ и оркестърътъ на „Родна пѣсень“ Х. дирижира и първиятъ ораториенъ концертъ у насъ, на който биватъ изпълнени части отъ „Стабате матеръ“ на Росини. Съ настѣпването на Балканската война се туря край и на дейността на „Родна пѣсень“. За да снабди вдъхновениятъ изпълнител на народнитѣ наши пѣсни Михайловъ Стоянь съ репертуаръ отъ такива, той започва да нагласява народни пѣсни за единъ гласъ, съ съпроводъ на пиано: „Я надуй, дѣдо, кавала“, „Хайде, не плачи“ (великолепно направена), „Я разтуряй, Цвѣто моме“, „Не плачи, малка моме“ и др. 1914 написва II Балканска сюита, 1907—1918 е учителъ въ II мъжка гимназия, а отъ октомври 1918 — назначенъ директоръ на Държавното музикално училище, каквото остава до 1920. Съ хорътъ и оркестърътъ на училището, и преподаватели като солисти, изпълнява за пръвъ пѣтъ у насъ двѣтъ части (I и II) на Хайдновото „Сътворение“ — концерти, които бѣха цѣло събитие за София. 1920/22 прекарва въ свободна практика, а отъ декември 1922 бива назначенъ въ Музикалната академия, дето се числи и до сега като редовенъ професоръ. Годиניתѣ 1920—28 ръководи хорътъ при църквата „Св. Седмочисленици“, който той издига на една голѣма художествена висота. Отъ 1930 е членъ на Българската академия на наукитѣ (пръвъ и единственъ между българскитѣ музиканти). Х. е предимно вокаленъ компонистъ — майсторъ на малкитѣ гласови форми: хоровата и солова пѣсень сж сщинската област на неговото творчество, като народното звукотворчество е извора на неговитѣ вдъхновения. Той е до такава степенъ сроденъ съ народната пѣсень, че самъ твори въ нейния духъ пѣсни, които

просто не могатъ да се различатъ отъ тия на народинѣтъ. Следъ киткитѣ, той преминава къмъ разработка на отдѣлни народни пѣсни — което добива значение на цѣло направление, усвоено отъ по-младото поколѣние хорови компонисти. Въ областта на соловата пѣсень той създава (на текстове на Ц. Бакаловитѣ „Бекарски пѣсни“) оригиналниа български романоъ. Характеренъ елементъ за неговото творчество е хуморътъ, и едно безгрижно веселие. Като хоровъ диригентъ — Д. Хр. прояви качества на рѣдко умение и художественъ похватъ. Изцѣло, хоровата дейность е отъ голѣмо значение за музикалния животъ на нашата страна. Макаръ и отъ по-старото поколѣние наши музиканти, Х. е единъ напредничавъ музикантъ, който намира за напълно естественъ развоа на музиката въ последнитѣ години (новата модерна музика). Композиции: 2 „Балкански сюити“ (I — 1903, II — 1914), увертюри: „Ивайло“ (1907) и „Тутраканска епопея“ (1917) -- и двѣтъ премирани — за оркестъръ, „Балкански пѣсни“ — за 3 и 4 гл. (1912), „На нераздѣлний роденъ край“ — хорови пѣсни — (1917), „Македонски пѣсни“ — за 3 и 4 гласа (1928), „Рой звездици“ — 180 училищни и концертни пѣсни; „Литургия на Св. Ивана Златоуста“ (1925), „Петру Петрувляне“, „Сла на падна, Гане“, „Ржченица“, „Ергенъ дѣдо“ — за смѣсенъ хоръ, и епическата пѣсень „Добринка и слънцето“ — за мъжки хоръ (1931), Фуга, за хоръ и стр. оркестъръ съ тема народна пѣсень въ 7/16 (1932), 14 романоа, „Бекарски пѣсни“ и 30 други солови пѣсни, 66 Македонски пѣсни за единъ гласъ — съ съпроводъ на пиано (1931). Теоретични трудове: „Ритмични основи на нашата народна музика“ (1911), премирана отъ фондъ „Напредъкъ“ на Българската академия на наукитѣ — първи цененъ опитъ за довеждане до научно достояние ритмичната теория на българската народна музика, „Обща теория на музиката“ (1924), „Учение за интервалитъ“ (1925), „Технически строежъ на българската народна музика — ритмика, метрика, тонални, мелодични и хармонични основи“ (1928). Освенъ това — единъ „Уводъ“